

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA:
Arad, Doak Ferencz-u. Nr. 8

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrisorile nefrancate nu se
primesc.

Activitatea.

În presa și în sinul partidelor maghiare se observă o agitație electorală ca și când alegerile ar fi peste câte-va săptămâni. Ear deodată cu această mișcare a ajuns la ordinea zilei și activitatea Românilor. Ziarele budapestane și cele locale chiar alaltăeri vesteau că în aula episcopescă din Arad, într-o conferință mai intimă, s'a și luat hotărâre privitor la atitudinea, în viitoarele alegeri dietale, a Românilor.

Organul dela Brașov al Sașilor verzi aproape ne conștură apoi ca să părăsim pasivitatea și să intrăm în lupta electorală.

În același timp la Orăștie a apărut o foaie românească cu menirea ca să-i facă pe Români a părăsi pasivitatea.

Negreșit că luând vre-o hotărâre, fie Români de prin aceste părți, fie de pe aiurea, nu ziarele maghiare vor fi cele dintâi să anunțe ce vom face, ci hotărârea se va aduce la cunoștința obștească a Românilor... Tot așa de adevărat este, că dacă e vorba să se schimbe ceva fie în programul național, cum cere foaia orăștiană, fie în tactica de luptă, această schimbare va pute s'o determine dl Dr. A. Munteanu și colegul său de redacție dl Laurian Bercian, cari în partidul național român nici n'au fost înregistrați până acum, nici rol n'au jucat, — ci toți Români vor trebui să-și spună părerea.

Cum și unde însă, vor întreba unii?

Bunăvoință și înțelegere să fie numai și se va pute face și asta; adevărat, nu în conferința națională, deoarece Széll nu va permite nici întrunirea Românilor în conferință. Cine va pute să ne oprească însă a ne întruni în chip intim toți câți au avut parte din conferința dela 1893 alți fruntași cari au ieșit în relief atunci încoace? Cine va pute să ne oprească întrunirea cluburilor noastre comitatense și mai presus de toate întrunirea conferențelor electorale în fiecare cerc unde majoritatea alegătorilor sunt Români?

Să ne întrunim însă și să luăm hotărâri, asta trebuie negreșit, fie că am avea de gând ca parțial ori peste tot să părăsim pasivitatea, fie că am ține și mai departe intacte toate hotărârile conferinței din urmă și a congresului naționalităților.

Să ne întrunim pentru a preciza câteva chestiuni rămase neclare și chiar necurate în urma crizei dela 1895, în Decembrie. Spiritele se vor mai calmata; cei cari își asumase răspunderea pentru situația ce au provocat prin spargerea comitetului național se vor fi convinși chiar și ei — obștea noastră s'a convins de mult — că prin propriile lor puteri nu s'au putut vața, că departe de a fi fost stăpâni în situația ce au creat, au incurcat lu-

crurile cu desevirșire. Orgia cu stradarea — invenția unor capete șuchiate — a fost apreciată și ea după cum se cuvine, și din întreg tâmbăul și cearta ce desbinase atâția soți de luptă, Români se vor fi ales și cu multe bune învățături, pe cari le vor ști acum aplica într-o lămură situația lăuntrică a partidului național.

Să ne întrunim pentru a mai da semne de viață. Din Decembrie 1897, de când ne-am adunat la Arad, pentru afaceri politice Români nu s'au mai strâns la un loc nici măcar cincizeci, înțelegem fruntași indeobște recunoscuți!

Să ne întrunim îndeosebi pentru a ne lămurii situația și față de noul guvern.

Am luat apoi îndatoriri în congresul dela 1895 și cincisprezece ani s'au strecurat fără ca chestiunile, asupra cărora căzusem de acord atunci, să mai preocupe pe fruntașii noștri. Ne-am arăta că nu ținem ori nu știm îndeplini angajamente luate, dacă am lăsa și mai pe departe afacerile baltă și n'am căuta să folosim prilejul alegerilor pentru a lega trecutul recent de frumoase lupte naționale cu inaugurarea unei ere noi, în care toți Români de bine să se întâlnească în fața acelorăși adversari politici ai neamului românesc.

Activi, da, trebuie să fim, în înțeles de a pune odată capăt situației precare în care se găsește partidul național, de-a înouă legăturile cu aliații noștri Slovac și Sârbi, și de a ne prezenta în fața guvernului și a tuturor Ungurilor nu numai ca cetățeni ungari oșoșii, ci ca un partid național bine organizat și condus nu de niște bărbai răsufiați, ci de o generație de oameni viguroși, care știe ce vrea, și-a dat seama de greutatea ce o așteaptă și a meditat serios și asupra mijloacelor de apărare.

Nainte de a face aceasta, este peste putință de-a ne prezenta la alegeri cu destulă demnitate. Până nu am desbătut lucrurile noi între noi, până-ce n'am stabilit o organizare serioasă și n'am ales și un comitet care să aibă consentimentul cel puțin a majorității fruntașilor de pretutindeni, ori-ce încercare de a ne prezenta la alegeri nu poate avea altă menire decât să ne scadă prestigiul.

Guvernul austriac, după știrile ce are „Moravka Ovice”, nu se va mai prezenta noului Reichsrath, ci în curând se va forma un cabinet nou, în care să fie reprezentat Germanii, Cehii și Polonii. Pe de altă parte „Lidowe-Novini” scrie că Körber a început deja să trateze cu șefii diferitelor naționalități pentru a cădea la o învoială și a face ca noul parlament să poată funcționa.

Conflict austro-ungar.

Baerenreither, fost ministru austriac, într'un discurs al său, decurând rostit la Praga, a declarat că atât ca fond cât și ca durată va trebui să

se facă un nou aranjament cu Ungaria.

Un bărbat politic maghiar reflectând spuselor lui Baerenreither, declară că nu e de crezut ca guvernul Körber să poată lucra în acest sens, căci la nici un cas nu va putea reuni în parlament nici măcar o grupare care să-i fie absolut devotată și cu care să poată merge înainte. Soarta guvernului său este soarta firului de grâu ajuns între pietrele de moară: germanii și cehii.

Călătoria primului-ministru Széll la Viena, a fost nu numai o complezență față cu Monarchul, ci Széll s'a dus totodată ca să știriceasca șansele iminentelor alegeri.

Dacă parlamentul va putea lucra, dacă s'ar învoi atât de bine între ele partidele litigante, (ceea-ce e foarte îndoios) încât s'ar putea valida declarațiunea lui Baerenreither, contrar punctului de vedere maghiar, preconizat de Széll: dezvoltarea politică nu mai poate schimba relațiunea basată pe reciprocitate a vieții economice, reciprocitatea e un fapt îndeplinit în toate direcțiile și pe întreaga linie dezvoltării economice, — atunci parlamentul va fi dizolvat, și se va decide asupra aranjamentului prin autoritatea și cuvântul imperial.

Cum vedem, suntem în zorii unui nou conflict între legislaturile celor două jumătăți ale monarhiei.

Alegerile din Austria.

Privitor la alegerile din Austria, eată telegrama sosită eri:

În Tirolul de sud, la Bozen, unde mai bine de douăzeci ani Dipauli a fost ales într'una, s'a produs mare schimbare: majoritatea alegătorilor s'a alăturat candidatului social democrat.

La Viena, în balotagiul ce a avut loc între creștinul social Prohaska și între socialistul democrat Adler, au ieșit învingători socialiștii creștini ai lui Lueger, întrunind 26.533 contra 25.153 voturi. Lupta a fost înverșunată, deoarece-ce după ce social-democrații la primul scrutin cuceriseră două mandate dela antisemiți, acum, aliați tot cu liberalii, se aruncaseră în luptă cu toată forța. Ambele partide aveau ca la două mii agenți cari umblau din casă în casă.

În Krems au învins germanii naționali contra căpeteniei socialiste Gessmann.

La Brünn s'a ales (în balotagiul) socialistul democrat Hybesch ear în Tirolul de nord conservativul Förg.

În Trient s'a ales clericalul Don Delugan, în Voralberg socialistul creștin Losser ear în Laibach baronul Schwegel și contele Barbo, liberali.

„E ceva putred în Danemarca“!

Simptome îngrijitoare, simptome descurajatoare de viitorul unui neam se ivesc mereu în mijlocul lumii maghiare. Simptome de o crudă boală socială, boală care seceră rind pe rind jertfe din așa numita societate aleasă, din elita «alcătuitorilor de stat».

Nici nu a trecut încă din rindul actualităților de senzație «panama» Pulszky, nici n'a ajuns încă să se șteargă amintirea hoțiilor descoperite cu târguelile de icoane, a căror efect a fost inebunirea unui marcant bărbat politic maghiar, — și eată că din valurile Dunărei e pescuit sinucigașul comisar al Ungariei la expoziția din Paris, Lukács Béla, fost ministru.

Fruntași în societatea maghiară, bărbai politici conducători, demnitari cu piepturile pline de decorății, astfel își sfirșesc cariera?

La balamuc sau — prin sinucidere? Și acestea pentru a scăpa de soarta unui Krivány!

E cât se poate de grozavă lumina ce aruncă aceste exemple asupra vieții morale din mijlocul aceloră dintre cari se recrutează «atotputernicii».

Uitarea de Dumnezeu, uitarea țării și nevoilor ei, uitarea datorințelor ce ai față de țeară, în a cărei gospodărie și-s'a făcut un loc, aduc cu sine uitarea de tine însuși; și printr'aceasta și-se deschide în cale prăpastia decadenței, corupțiunii. Dar eternă fiind legea morală, ea se răsbună, amarnic se răsbună, căci își deschide temnița, balamucul, — sau te face să pierzi curajul de a da față cu ea: din cale-i fugi, — în brațele unei morți silnice, pentru a nu supraviețui timbrarea ta cu pecetea fărădelegii, sau pentru a pune capăt muștrărilor conștiinței, un moment deșteptate.

Această uitare de sine, această nesocotire a legilor, este cangrena care se întinde pe corpul «statului național» — exclusivist; aceasta este putrejiciunea a cărei acțiune destructivă ar fi timpul să o vadă adevărații patrioți și toate puterile să și-le depună pentru a schimba frontul, care duce în prăpastie!

Lozinca, de a da drumul și pușcăriașilor, pentru a înmulți neamul maghiar, azi nu mai merge. Într'un stat constituțional real, numai o cinstiți pot fi puși la muncă s'a deschis

E timpul să se gândească regulă între altele, due frânele acestei țări la înțelegerea este de oameni cinstiți, nu la țele de legi ce seală, și nenorocire spre desubțere se soviniștilor.

Cei ce aspiră la o mare rețea de moravuri trebuie

Avis celor Popovici Barci se frați întru șovă: Ioan Russu Șirși al

Răsboiul buro-englez.

De câte-va zile Londra ear este în mare agitație, ca înainte cu un an, când generalii Buller, Gatacre și Methuen au suferit atâtea înfrângeri, în intervale foarte scurte.

Astfel alături au venit știri telegrafice ca Englezii au fost bătută în trei locuri și Bari sunt aproape de tot de Capstadt, așa că orașul acesta s'a pus în poziție de apărare, ducând, de pe vasele de război, toate tunurile mari în preajma orașului, pentru a nu fi surprinși de Buri.

Cea mai mare neliniște a cauzat-o însă la Londra știrea că aproape tot Caplandul este resculat încontra Englezilor ear lui Kitschener i-s'a tăiat comunicația telegrafică aproape cu toți ceilalți generali, după cum și calea ferată dela Capstadt spre Pretoria și cea spre Port Elisabeth este stricată de Buri.

Bata telegramele din aceste din urmă zile:

Londra, 5 Ianuarie. Colonelul Williams a atacat, aproape de Middleburg, oștirea Burilor care era adăpostită pe dealuri. Nu a fost însă destul de tare pentru a-i bate și Buri au putut astfel a doua zi să înainteze spre Sud, resculând pe toți olandezii. Dintre Englezi au căzut cinci soldați.

Bruxella, 5 Ianuarie. Din Capstadt a sosit o telegramă despre o mare înfrângere ce au suferit Englezii la Fraserburg.

O altă telegramă din Laurenz-Marquez vestește că generalul Bota a raportat o învingere colosală asupra Englezilor. Aproape jumătate din oștirea engleză a căzut pe câmpul de luptă și în fugă, urmăriți fiind de Buri Peste 300 sunt prizonieri ear tunurile și munițiile de asemeni au căzut în mâinile Burilor.

Capstadt, 5 Ianuarie. Alte trei trupe de Buri au trecut Oranjul. Numărul olandezilor resculați se urcă la aproape 17.0000.

Capstadt, 7 Ianuarie. Buri au ocupat aproape întreg finutul Clamvillaine și Melmesburg.

Haga, 8 Ianuarie. Krüger a spus unui ziarist că scopul Burilor este nu să ocupe Caplandul, ci numai să taie lui Kitschener ori-ce legături cu Capstadtul, silindu-l astfel să retragă trupele din Transvaal și Oranje.

Londra, 8 Ianuarie. Se telegrafează din Heilbronn că un detașament din oștirea lui Knox a fost surprins de Buri în apropiere de Lindley. Colonelul Laing, alți 2 ofițeri și 15 soldați au căzut ear 2 ofițeri și 20 soldați au fost răniți.

Sibiandre.

Sibitul e acoperit de zăpadă groasă și abia ca inocența martirilor noștri memorandului. Afară, pe stradă, gerul se plimbă în dragă voie, ear în casele oamenilor influența cade de nevoie. Oamenii sunt buni, căci se apropie sfârșitul anului și fiecare își face bilanțul păcatelor, ear fericitul însuși încheie contul — cucoanelor. „Concordia” s'a încheiat deja anul cu un rest de speranță, ear „congroștii” au tras un sold — rebach. Cei neluhmenati își încheie albele zile la neagra bere a lui „Quand”, urde Românismul a cucerit o „Masă Reșervată” Casa națională își mărește de anul nou materialul de clădire pe socoteala biștilor tipografi. Căci se vorbește de o nouă acțiune în felul, ca la fiecare ocazie de vizită, de felicitare, condolență etc. individul Român să nu se mai folosească de bilete de viză tipărite, ci de câte o așa zisă „răscumpărare”. Așa de pildă: te duci „să pui vîzută” cuiva și găsești ușa închisă, atunci în loc să lași un bile frânt de vizită, strivești o coroană sau o pitulă, sau un „weekerle” (după cum de care categorie de da e bisericăscă te ții) în broasca cheii spre scopul Casei naționale. În fiecare Lună apoi organele unei noue reuniuni înființându-se vor era broșurile lacatelor administrând paratele găsite fondului Casei naționale. Reuniunile se înmulțesc și prosperă; așa d. p. cea de înmormântare seceră freneticele aplause ale pompunebrăștilor din Sibiu, care vor să facă la duzina de înmormântări rabat. Se aude, că unele din societățile noastre comerciale încă s'au înscris ca membrii onorari la această salutară asociație.

Încolo păpucării noștri fac literatură, ear pe literații noștri îi string ghețele. Cojocarii fac artă, ear țeranii știu arta de a trăi, dar n'au ac pentru cojocul meseriașilor.

Pe arena politică ziaristică de aici zic-se, se va da la Sân-Văsiu o reprezentație de gaică cu foc bengalic, „Tribuna” cel puțin va eși pe arenă cu un program — simu-ruchetă și acompaniată de un nou supliment literar

cu dinu pompi-danum și mare alaiu. „Telegraful” dela anul nou încolo va fi bine împăcat (pardou, că p'aci se zice: încă-păinat).

Monumente de ridicat încă se proiectează o sumedenie, încât magistratul nu ră-bește cu lucrările pentru căutarea locurilor potrivite. De Șaguna s'a mai oboșit lumea. Acum Șulțiu lucrează pentru Barițiu, Vichi Tordășian pentru a aduna din lefarile scrierilor consistoriale coroane pentru un monument mitropolitului Miron. Pentru Cârțan încă e mare febră, numai că magistratul cere ca figura lui Cârțan să fie turnată în costum „civil”, din motive de bonton.

Astfel bietul Cârțan va trebui să mai plece odată la Roma, ca să împrumute niște haine dela marchizul Pandolfi, și să se fotografieze, ca să i-se poată turna mutra în bronz.

În fine vedeți că avem pe aici lucruri monumentale, sub impresia cărora,

Vă doresc un „an nou fericit!”
Delașimboaca.

Crisa din Brașov.

Un membru al Eforiei — desigur Saftu, cel pe care dl ministru Take Ionescu îl destituise din directoratul gimnazial pentru daraveri de bani — scrie în „Gazeta” un articol, vrând să dovedească unilateralitatea informațiilor ce s'au dat în chestia acestui — „incident”.

„Conflictul” — mai sus îl numim „incident” — zice că s'a născut astfel:

La 14 August v. a. c. Eforia școlară a ales profesori pe anul școlar curent. Între candidați a fost și dl Dr. V. Branișce. Eforia școlară n'a mai ales pe dl Branișce de profesor și a treia oară, pentru că în două rânduri ales fiind, a părăsit postul fără voia forurilor școlare superioare. Acesta nealerga a îndemnat pe dl director V. Onițiu să adreseze Esc. Sale Mitropolitului în 16 August a. c. un protest fulminant, ținut în tonul cel mai agresiv față de Eforie și sunând alarmă, că școala e în mare primejdie. Eforia trasă la dare de seamă s'a justificat, arătând în același timp, că de ce n'a ales profesor pe dl Dr. V. Branișce, precum și cauza de ce n'a invitat pe dl V. Onițiu la acea ședință, și anume: că dînsul e cunoscut cu dl Dr. V. Branișce. A mai declarat Eforia și aceea, că are toată încrederea în dl director V. Onițiu, care a făcut frumoase servicii școlarelor noastre și că a fost departe de Eforie chiar și gândul de a cauza vre-un afront ori nemulțumire dl V. Onițiu, sau de a-i atinge autoritatea și a-l jigni oare cum în demnitatea poziției sale.

Dl Onițiu însă nici după-ace consistorul îi dase satisfacție nu s'a liniștit, ci: „În actual său din 8 Noembrie dl V. Onițiu declară: „rog încă odată On. Eforie

școlară, ca, luând „mea hotărâre, că dimisiu „bîld, tot-odată să diapi „Încuiera mea interim „din motive de ordin mal „motive pur fizice sanitare „purta mai departe sarcina „cerilor direcționale nici chia. în mod interima!”

Pentru acest afront Șaftpania venereabililor părinți Voina și V. ... cere cercetare disciplinară și i taie îndă ... lui Onițiu și emolumentele ce-i competenței ca unul fost director. Actele se află de altfel la consistorul arhidiececan, care, desigur, va face — cum zice popa Voina!

Spicuri din presa maghiară.

Bánffy ear e cuprins de spasmi. În numărul de azi al ziarului său vede deja Ungaria perdută: Széll a pactat adică cu Valahii, pentru a introduce federalismul. Dovada e — zice — „Activitatea” care a apărut în Orăștie.

Dacă ar fi însă numai atâtea! Dar nu, Valahii merg mai departe și în Lugoj se va porni un ziar condus de faimosul Aurel Popovici, ear în Budapesta Valahii moderați vor scoate și ei un mare ziar care va apărea seara. Pe d'asupra, Bánffy primește din Ardeal știrea că Valahii agită din răpateri ca la viitoarele alegeri să reușească îndesebi candidații — junimișii!

Se vede că în capul lui Bánffy toate roțițele sunt stricate!

O sinucidere senzațională.

Luni, în 7 Ianuarie n., după amiază, fostul ministru unguresc de comerț în cabinetul lui W. Kerle, Lukács Béla, care a trecut figurase și ca comisar al Ungariei la expoziția din Paris, — s'a sinucis, aruncându-se de pe podul „Francisc-Isa” în râul Dunării.

Casul a produs senzație enormă la toate părțile capitalei ungare, îndeosebi pentru că, ear fostul comisar la expoziție era învinuit, că ar fi defraudat cu acel privilegiu suma de 500 000 coroane din cheltuielile expoziției votate din budgetul statului.

Istoricul sinuciderii îl descriu pe larg toate foile ungurești.

Pe la orele 5 după amiază mulțime imensă de curioși se adunase la locul catastrofei, privind lupta desperată a unui domn elegant îmbrăcat, cu sloiurile de gheață ale Dunării. La aruncarea sa de pe pod nu s'a scufundat, ci se ținea la suprafață săcuzi între sloiurile de gheață și strigând groaznic

Din jurnalul unui călător siberian.

(Continuare.)

Ievseici.

PÂNĂ la B. era o depărtare de vr'o douăzeci de verste. La început Proskurov căta în fie-care clipă la ceasornic și se uita neliniștit îndărăt. După-ace se încredință că mergeau destul de iute ca și că nu se vedea picior de urmăritor, se întoarse spre mine.

— Ei, domnul meu, ce știți d-voastră despre asta?

14.) Povestii întemplarea mea la „De-15.) Îmi” despre presimțirea birjaru-amenințarea unuia dintre hoști 16.) „păruse a veni din partea „nemisă bietului „ucigaș”. Pros- ste-icel un cuvânt din povest-voel.

se el — toate acestea luceți aminte de chi-

le acela al negus-

Proskurov îmi aruncă o privire plină de mustrare aspră.

— Ah, Dumnezeu! — strigă el și în tonul său se vedea desamăgirea amară — negreșit, d-voastră nu sunteți vinovat de nimic, dar tocmai pe acela ar fi trebuit să-l observați... Păcat, mare păcat; dar el tot nu va scăpa de brațul justiției.

Nu trecuse încă un ceas și jumătate, când ajunserăm la stația cea mai apropiată. După-ace Proskurov porunci să i-se pue curând caii, ordonă să i-se cheme stoțci (cel mai bătrân dintre țerani).

Îndată sosi un țeran, nu prea înalt la stat, cu barba rară și cu ochii violeni. Fața avea o expresie blândă, dar în același timp sreată; în total însă făcea o impresie plăcută și favorabilă. Îmbrăcămintea sa nu arăta belșugul. Când intră în odaie, se închină adânc, cătă apoi către ușă, ca și când ar fi voit să se încredințeze că nimeni nu trage cu urechea, apoi se apropie. Față cu Proskurov nu prea părea că se simte la largul său.

— Bună ziua, Ievseici! — zise Proskurov prietenos. — Ei, nu cum-va a scăpat pasărea din colivie?

— D'apoi cum să scape? — răspuse acesta cu sfială — doar noi îl păzim.

— Încercatul să vorbești cu dînsul?... Ce a zis?

— De încercat am încercat eu, dar el nu e prea vorbăreț. La început am cătat cu binișorul să-l fac să vorbească, pe urmă însă — trebuie s'o mărturisesc — l'am amenințat: „Ce stai colea cu un lemn? Nu știi tu cine sunt eu?” — „Ei, cine?” — „Superiorul tău sunt!” — „Unor ast-fel de superiori de obicei le dau peste bot!” — Ce l de făcut cu dînsul?

— Las' că-i bine, bine! — îl întrepruse Proskurov nerăbdător. — Păziți-l bine Eu mă întorc îndată.

— Nu fuge el. Afară de asta — ce-l al lui e al lui — e liniștit și blând Șade într-una tăcut cătând ținta la bagdadie; odată numai s'a sculat și a cerut de mâncare. I-am dat atunci și nițel tutun, fiindcă s'a rugat de asta: a fumat, pe urmă s'a culcat iar.

— Bine, dragul meu! Mă las pe tine. Dacă veni felcerul, să-l trimești la locul faptului.

Lăsați-vă pe mine. Pe urmă aș mai fi voit să întreb....

— Ce? — întrebă Proskurov, care se întorsese acuma ca să plece.

— Da, noi vorbim între noi în sat... — Încipă Ievseici, cătând îndoelnic împrejur și uitându-se la mine — dacă noi țeranii ar fi să ne puem în urmărire a celor, atunci ar fi drept... — Ce? — întrebă Proskurov, ascultând cu luare aminte

vorbele fără șir ale țeranului. — Da, pe-neți-vă în locul nostru, cucoane. Noi nu mai putem îndura neliniștea asta! Și banda asta are atâtea putere! Nu-i chip de făcut ceva împotriva 'i. Chiar omul ăsta, ce-i el? Tocmit, tocmit pe bani... Dacă n'ar fi făcut el, se găsea altal ca s'o facă!

— Așa este! — confirmă Proskurov dă-i înainte, neiculiș. Precum veți, ești țeran deștept. Ce mai este?

— Alt nimic, dacă neți țeranii nești spriginiți, ne am ridica noi cu toți împotriva acelora... Noi toți, toată obștia țeranului, facem doar o putere mare...

— Ei da, dacă voi veți ajuta dreptatea, veți va ajuta și ea pe voi! — zise Proskurov cu impertanță.

— Negreșit — zise Ievseici pe gânduri — dar atunci eacă ce zicem între noi: sat: dacă ea, adică stăpânirea, n'ar face nimic împotriva acelora, atunci noi vom avea, carti vom ave de suferit din partea asta — noi toți, la oaltă!... Pentru că cea ear vor căpăta putere...

După: Vladimir Korolenko
(Va urma).

BIBLIOGRAFIE

Imitațiunile lui Ioan dela Buceci și Academia Română. Sub titlul de mai sus „Convorbirile Literare“ publică următoarele: Redacțiunea „Convorbirilor Literare“ a primit nu de mult un volum de poezii intitulat „Dintre imitațiunile lui Ioan dela Buceci“, partea I (Brașov, 1900 230 pp. în 80). Volumul cuprinde poesii „burlesce“ ale autorului, „cele mai calme“ vor apărea în partea II. Nu am fi luat nici o notiță despre acest volum, dacă autorul lui, ascuns sub un pseudonim prea transparent, n-ar fi unul din cei mai noi membri ai Academiei Române. Ori și câte scure ar avea pentru sine un „octogenar“ din Transilvania, care „în privința limbistică“ a rămas „tare îndărăt față de generațiunea cea nouă cu o limbă mai polită, mai rafinată, ba în unele privințe chiar și — mai stricată“ (ipsissima verba ale autorului), nu putem trece cu vederea peste această întristătoare apariție literară. Avem înaintea noastră un om care, grație nu știm căror motive — în tot cazul inavuable — a fost ales membru al Academiei Române, fără să fi produs în lungă sa viață, pe lângă articole de gazetă, decât două volume proaste de istoria familiilor nobile din Transilvania și o broșură tot atât de proastă asupra lui Radu-Negru; un om care e lipsit cu desăvîrșire de ori-ce talent literar și de ori-ce știință sistematică, căruiă îi lipsește, pe lângă aceasta și cel mai elementar bun simț și care îndrăznește să publice, la sfîrșitul carierei sale literare și după ce a fost ales membru al Academiei, un volum de poezii pline de obscenități grosolane, atât de grosolane, încât ne este imposibil a reproduce în Convorbiri specimen dintr'însele. Tot ce conține acest volum nu se poate compara decât cu literatura abjectă a mahalalelor și trotuarelor, a cafenelelor și caseilor de toleranță. Cetitorii curioși de a cunoaște acest gen de literatură să se adreseze tipografiei Ciurcu et Co. din Brașov și cu 2 coroane vor putea să și satisfacă curiositatea. Nu putem face o critică acestui volum, căci nu se poate critica decât ce are oare care valoare. Ne permitem însă, în numele bunului simț și al moralității publice, să întrebăm: cum se face ca un om care e în stare să scrie astfel de lucruri să fie primit în Academia Română, să fie chemat a lua parte la lucrările acestui învîșat corp, a contribui la înălțarea studiilor de istorie și filologie națională, a da direcție cercetărilor viitoare, a se pronunța asupra operelor literare și științifice prezentate spre premiare? Acei ce, prin voturile lor, introduc astfel de membri în Academia Română, compromit acest institut de cultură, îl fac de bajocură și în fața țării, al cărei nivel nu este atât de jos pe cât îl cred densii, și în fața străinătății. Suntem incredințați că mulți nu și-au dat seama de greșeala ce au făcut o; unii o regretă astăzi, dar e prea târziu. Pentru noi cei afară din Academie și pentru toți Românii cu ritna binelui public și a înălțării științelor și literelor în țeara lor, e de dorit ca Academia Română, care are la dispoziția sa mijloace atât de însemnate pentru promovarea culturii naționale, să nu se lase de aci înainte a fi îndusă în așa de mari erori. — Când va pătrunde odată în acest corp adevărata semănătate a oamenilor de știință și când elementele bune și patriotice dintr'înșul vor isbuti să înăbușască relele apucături ale celor ce lucrează numai în vederea intereselor meschino-personale? I. B.

Ultime știri.

Madrid, 8 Ianuarie. Partidele unite republicane s'au adresat Camerii, propunând ca îndată ce, fie Olanda, fie alt stat ar propune curte de arbitri în chestia buro-engleză, Spania să primească fără obiecție, ear dacă n'ar propune alt Stat, inițiativa să o ia Spania. Londra, 8 Ianuarie. Rusia va mai trimite vre-o 30 — 40 mii soldați spre frontiera sa restrîcând. Berlin, 8 Ianuarie. Azi s'a deschis dieta prusiană, printr'un mesagiu regal citit de cancelarul Bülow. Intre altele, se constată că situația financiară este favorabilă și între proiectele de legi ce se vor prezenta dietei spre dezbateri se anunță cel privitor la o mare rețea de canalizări cu scopul de a promova comerțul. Editor. Aurel Popovici Barcu se Red: respuns: Ioan Russu Șirgi al

Szeless Adorján în contra vieții Monarhului. Se anunță din Pesta, că cunoscutul zurbagiu Szeless Adorján, cel ce atențase în contra statului lui Hentzi, — a fost arestat de poliția capitalei, denunțat fiind de văduva Hadhazy și de fiica acesteia că el ar fi comis crima de lesa majestate și că ar fi plănuit un atentat în contra vieții Majestății Sale. Planul lui Szeless ar fi fost anume, ca să arunce în aer Burgul din Viena în timpul când s'ar fi găsit împreună familia Monarhului. „Am și om, care să-mi ajute la asta — a zis Szeless, — e însuși lachéul regelui“.

Sinucidere din cauza recensemntului. Toate cauzele trebuie să — și aibă martirii lor. Zajos Ferencs, un biet om sărac, care umbla cu țidule de însciriere pe la casele oamenilor, se urise rău de această meserie; sau i-s'a părut că e prea greu să umble din casă în casă cu un maldăr de buletine și să tot împartă din ele, — destul că s'a aruncat în Dunăre, lăsându-și pălăria și paltonul ca semn pe podul „Francisc Iosif“. Cadavrul lui n'a fost găsit.

Neorolog. Ni se anunță știrea tristă, că Ștefan Măliea, notar pens, membru pe viață al „Asociațiunii transilvane“, epitrop bisericesc etc, după scurte suferințe a răposat luni, în 18/31 Decembrie a. c., la 4 ore a. m., în etate de 71 ani. Inmormântarea i s'a făcut Miercuri, în 20 Decembrie st. v. în cimitirul din comuna Tilișca. — Fie-ți țărina ușoară!

Societatea de lectură Andreiu Șaguna" a scăzut prețul „Almanahului“ edat cu ocaziunea jubileului ei festiv de 25 de ani: dela 2 coroane la 60 bani. Numărul exemplarelor de vânzare e foarte mic. De aceea doritorii de a ave acel almanach să binevoiască a grăbi cât mai curând cu procurarea lui, având a trimite, pe lângă prețul scăzut al almanahului, încă 10 bani portu. Adresa: „Societatea de lectură „Andreiu Șaguna“, Seminarul andreian, în Sibiu. Pentru comitet: S. b. Stanca, președ. com. Ilarie Gonția, not. com. și arch.

Societatea de teatru român din Cernăuț sub presidenția d-lui Tușor cav. de Fionder, a hotărît zilele trecute să-și încoarde toate puterile tinere și să creeze cu ori-ce preț o trupă de actori diletanți, cari să exercite mai multe piese teatrale și să le reprezinte de-odată cu concertele „Armoniei“. Avem multă speranță — zice „Deșteptarea“ — în conducerea acestor societăți și suntem incredințați, că succesele vor fi strălucite. Comanda asupra trupei teatrale s'a incredințat cunoscutului artist domnului Dorimedon Popovici.

Anarhiști în palatul regelui Belgiei. Se anunță din Bruxella, că în 7 I. c. n. trei anarhiști s'au furisat prin poarta din dos în palatul regal. Străjile, cari au vrut să-i oprească, au fost rănite de anarhiști. La strigătul după ajutor însă garda palatului a deținut pe toți trei anarhiștii și i-a predat poliției.

Producțiuni și petreceri. Societatea de cântări și muzică din Caransebeș invită la concertul împreună cu producțiune teatrală, ce se va aranja în preșara de Sân-Văsi, 31 Dec. 1900 st. v. în sala otelului la „Pomul verde“ de acolo. Inceputul la 8 ore seara Program bine ales și variat.

— DAMELE ROMÂNE din Lipova aranjează petrecere cu dans în favorul copiilor săraci dela școlile române din Lipova și al înfîntăndului spital de acolo, în 3 Februarie 1901 st. n., în sala „Archi ucelui Iosif“, la care invită: Comitetul arangeator. Inceputul la 8 ore seara. Biletul de persoană 2 coroane, de familie (3 membri) 4 coroane.

— Corul vocal din Comlăuș (Ó-Szt. Anna) aranjează Duminecă, 7/20 Ianuarie 1901, în sala școlii a III a Concert împreună cu teatru și dans, la care invită: Comitetul arangeator. Inceputul la 8 ore seara. — Programul bine ales și variat. Venitul este destinat pentru „Fondul corului vocal din Comlăuș“ în favorul prevederii „Bibliotecii corului“.

prilej pentru o pioasă manifestare religioasă a Românilor din Arad. Marea catedrală gr. orientală abia a încăput publicul ce venise să înalțe rugăciune. În ziua întâia a servit P. C. Sa archimandritul Hamsea, înconjurat de preoții Vațian și Bodea și de diaconii Dr. I. Suci și V. Mihulin. P. C. Sa archimandritul a ținut și o predică ocașională.

A doua zi a servit protosinaxelul I. Pap, asistat de parochul T. Vațian, de administratorul protopopesc I. Ștefanuț și diaconul V. Mihulin. Parochul T. Vațian a ținut apoi o predică înalțătoare de suflet.

P. S. Sa Episcopul Goldiș fiind indispus (il doare un braț), n'a putut veni la biserică. În ziua întâia de Crăciun însă întreaga inteligență aradană s'a dus să presinte înaltului prelat omagii și urări de bine. A vorbit, în numele tuturor d-l Dr. N. Oncu, ear P. S. Sa a răspuns cu multă iubire.

M. Sa Impăratul-rege a oferit din averea Sa privată 10.000 coroane pentru incendiati din Vijnița (Bucovina).

„Activitatea“ este titlul unei foi săptămânale, care a apărut în Orăștie, în editura dlui Dr. Aurel Muntean avocat, ear' redactor responsabil este dl Laurian Bercian.

Ca program, declară: Referitor la politica națională: suntem aderenți programului național; dar precum vom arăta mai la vale, în articolul prim, noi nu putem considera punctul prim al programului național — referitor la autonomia Transilvaniei — de îndestulitor. Ca tactică în luptă, scrie:

„Dacă cu toată francheța și demnitatea bărbătească ne punem față în față cu adversarii nostri politici și luptăm cu armele dreptății în parlament în fața lumii — era imposibil ca guvernele și organele lor să nu se sfiască de opiniunea publică desamăgită prin acțiunea noastră parlamentară, și față de desvătirile noastre parlamentare să continue activitatea lor atât de jignitoare — fără nici o genă!“

„Trebuie să părăsim terenul nelucrării, e ora supremă să ne deșteptăm din somnul cel de moarte, și dacă lunga letargie ni-a timpit puterile, trebuie cu voință tare să le potențăm, și pășind cu toată rezoluția în luptă, acolo să ne validăm în parlament, unde din zi în zi se aude devisa guvernului: lege, drept și dreptate! și noi tocmai cu această devisa în mână să pretindem și pentru poporul nostru lege, drept și dreptate!“

„Activitatea“ va apare în fiecare Joi.

Mișcări electorale. Se pare că dl Aurel Căraș din părțile Făgetului, este activist cu ori-și-ce preț, pentru-că — după cum scrie „Egyetértés“ — d-nea. fără să mai consulte părerea obștei, s'a dus să ofere candidatură de deputat în acel cerc lui Kracseg Gyula, jude în Făget. Aceasta își va și cere curând pensionarea, pentru a pute primi candidatura.

Am vrea să știm, ce lucruri mari pentru nația românească a săvîrșit acest jude, pentru-ca părintele Căraș să-i păstreze atâta considerație?

Act de binefacere. Duminecă, în ajunul Crăciunului, dl George Lazar, avocat în Arad, condus de simțul generosității ce-l caracterizează, — a binevoit a provede cu vestminte pe câți-va copii săraci din loc, între cari școlarul sorman Pavel Jurca i'a cumpărat un întreg rînd de haine noue. Pentru marea binefacere, tatal cestui din urmă, Vasilie Jurca, și pe calea aceasta îi exprimă generosului domn avocat George Lazar cea mai profundă mulțamită, dorindu-i dela Dumnezeu viață lungă cu sănătate și zile fericite.

Noul cancelar al Rusiei. Cu data de 7 I. c. n. se telegrafiază din Petersburg, că Țarul a numit pe contele Landsdorf ministru de externe al Rusiei în locul decedatului Murawiew.

poț repede să înoate Pesta, în timp-ce slo-toate părțile și se isbiau și de capul nenorocimului. Nimic n'a cutezat să-l ajute — urmă au sosit o mulțime de pompieri, cu funii și cu alte scule de scăpare, carți cu mare greutate l-au tras la pământ. Nu murise încă. Dar, pe lângă toate îngrijirile ce i-s'au dat, — la câteva minute după asta nenorocitul și-a dat sufletul încă acolo la țermurul Dunării.

Nu s'a știut imediat, cine e sinucisul. Căutându-l prin buzunare, au găsit la el un bilet de tren stampilat cu data de Duminecă și o batistă cu monogramul L. B. Cadavrul a fost transportat la morgă, unde medicul și comisia polițenească au recunoscut în sinucigaș pe fostul ministru și colaborator al expoziției ungurești Lukács Béla.

Casul sinuciderii e viu discutat în toate cercurile politice din capitală și se fac diferite combinațiuni asupra cauzei sinuciderii.

Afacerea dela Sântana înaintea tribunalului.

Er, 8 Ianuarie n., afacerea atât de mult discutată a tulburărilor din Sântana când cu alegerea de jude înainte de asta cu doi ani. — a ajuns la pertractare finală înaintea tribunalului reg. din Arad. Sunt acușați și citați ca martori o mulțime de Șvabi, bărbați și femei. Ca acușați s'au prezentat 34 inși, între cari mai multe sunt femei.

Ziua întregă a fost numai interogatoriul, care abia de jumătate s'a putut face din cauza marelui număr de acușați.

Precedențele afacerii sunt cunoscute. Se știe anume, că în 17 Ianuarie 1899, având a se face alegerea de jude, Șvabii din Sântana s'au opus voinței fibirului Páris Gábor, care cu stila a stăruit să le dea jude pe omul nedorit de ei, pe Iosif Jost, care mai ocupase acest post și în ani precedenți. Majoritatea Șvabilor fusese pe lângă Schöller, pe care voiau să-l aleagă pe ori-ce preț. Fibirul însă nici nu l-a pus a candidație și din pricina aceasta între Șvabii și gendarmii și între oamenii fibirului s'au produs mari tulburări cu vîrsare de sânge, în care rolul principal l'au avut în-deosebi femeile, puse la cale de bărbați. Cări erau de credință, că gendarmii nu vor folosi arma împotriva lor. Cu toate acestea gendarmii au tras focuri, în urma cărora doi bărbați și două femei au căzut morți pe loc și mai mulți inși au fost grav răniți.

Pertractarea s'a început la orele 10 înaintea curții cu jurați sub presidența judelet Fábian Lajos, asistat de juriștii Szilvási Scharfner, ear ca acuator procurorul Domokos și ca apărător al acușărilor e avocatul Dr. Barabás.

Toți acușății refușă a vorbi ungurește chiar și aceia, cari știu să vorbească limba patrioților. Actul de acușă se estinde peste 10 de pagini și se întemeiază pe §§-ii 165 și 168 din legea penală, care cere pedepsi-ta acușărilor pentru crima rescoalei în contra autorităților.

Intre acușății ascultați deja sunt fe-mele Seiler și Adalman, apoi George Os-tler, Müller, Bleiciffer, Eberwein, Frank, văduva Müller, soția lui Reinhardt, Carol Jille, To terer, Raab, Tenczer, etc., cari toți își accentuează nevinovăția și invi-tuesc cu toată hotărțea pe fibirul Páris, care a făcut abuz de puterea sa și a besocotit dreptul și voința comunel.

Pertractarea s'a întrerupt la orele 4 și după amiază, având a-se continua azi de la 9 ore dimineața.

Noutăți

Arad, 9 Ianuarie n. 1900.

Crăciunul în Arad. Ca în toți anii, așa și de astădată serbătorile Nașterii Domnului au fost un fericit

Dr. Ștefan Rozvány

advocat

și-a deschis cancelaria
advocațială

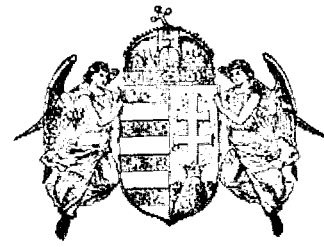
în Arad, strada Batthyányi Nr. 28.

în etagiul I.

542 2-3

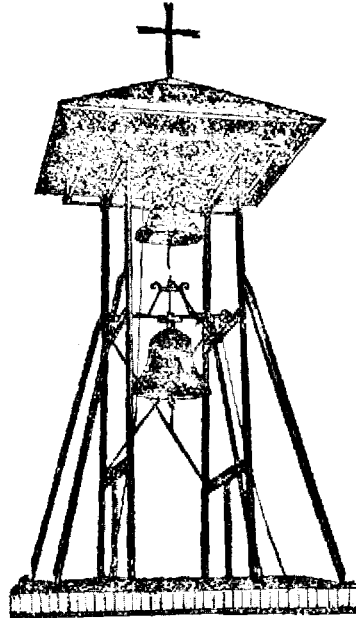
Premiat cu medaliă cea mare milenară la expoziția din Budapeșt.

Turnătoră de clopote și de metal
a lui

Antoniou Novotny

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioase, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu adiustări de fer bătut, construite spre a le întorče cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture prin ceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

clopote patentate găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate cari au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă decât clopotele turnate după sistemul ve hiu, așa, că un clopot patentat cu 300 kg. este egal în tonul unui clopot de 400 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preadiustarea clopotelor vechi cu adiustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toate de metal. Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află totdeauna gata în magazin.

Preț-curanturi ilustrate se trimit la cerere grătuut și franco.

505 15—

A apărut

Și se află de vânzare la administrația „Trib. Poporului“
următoarele opuri:

	coroana	fleri
1.) „Geografia Comitatului Arad“, pentru clasa a III-a școalelor populare, de Damaschin Medre, învățător; aprobat de Ven. Consistor ilustrată cu chărți geografice	—	—70 „
2.) „Amicul Poporului“ — de Titus Vuculescu, pretor. Indreptar practic în cauze administrative.	—	— 1.— „
3.) „Lupta pentru drept de Dr. Rudolf Ihering traducere de T. V. Păcățean,	—	— 2.— „
4.) „Judecătorile cu jurații“ — de Teodor V. Păcățeanu,	—	—80 „
5.) „Libertatea“ — de Ioan Stuart Mill, tradusă de T. V. Păcățeanu,	—	— 2.— „
6.) „Principiile politice“, după Dr. T de Holtzendorf, de T. Păcățeanu	—	— 4.— „
7.) „Caractere morale“ — exemple și sentințe culese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne, de Ioan Popea, profesor în Brașov.	—	— 2,50 „
8.) „Răboiul pentru neatârănare“ de George Coșbuc.	—	— 1,20 „
9.) „Din vremuri apuse“ — de Iudita Secula născ. Truția	—	— 1.— „
10.) „Vieritul“ — de Petru Vancu,	—	— 1.— „
11.) „Teoria Dramei“ — de Dr. Iosif Blaga.	—	— 3,60 „
12.) „Juvenilia“ — de Sextil Pușcariu.	—	— 1,60 „
13.) „Cuvântări bisericesti“ — traduse de Ioan Genț.	—	— 5.— „
14.) „Pribeag“ — de Ioan Iosif Sceopul,	—	— 1,50 „
15.) Instrucțiuni populare populare despre Datorințele și Drepturile purtătorului de dare edate de Vilhelm Niemandz	—	— 1,20 „
16.) „Liturgia Stului Ioan Crisostom“ (pe note) pentru cor mixt pe patru voci — de Nicolae Ștefu învățător în Arad. Această liturgie conține toate cântările liturgice, ce are să răspunză corul în Dumineci și sărbători. Pe lângă acestea mai conține irmoase, pricsne și un adaus de cântece populare. Toate imnele se pot cânta și numai pe 2-3 voci. Prețul unui exemplar s'a redus dela 6 la 3 coroane.	—	—

La comande să se mai adauge de fiecare op 10 fleri spese postale.